

KVALITETA ŽIVLJENJA IN DELO Z DRUŽINAMI, KI IMAJO ODRASLE OSEBE Z ZMerno, TEŽJO ALI TEŽKO MOTNJO V DUŠEVNEM RAZVOJU

Ko govorimo o odraslih osebah s težjo ali najtežjo v duševnem razvoju, vemo, da so to osebe, ki si od zgodnjega otroštva bodisi delijo usodo zavodskih otrok, ali pa so osebe, ki praktično niso zapustile doma, staršev.

Na področju, ki ga pokriva Center za socialno delo Radovljica, je 96 odraslih oseb, ki imajo težjo ali najtežjo motnjo v duševnem razvoju. 29 oseb je že vrsto let nameščenih v zavodih širom po Sloveniji, 68 oseb pa živi v družinah pri starših ali sorodnikih.

Lani sva s kolegico želeli raziskati kvaliteto življenja teh družin in potrebo po skrbi za prizadete osebe. Obiskali sva vseh 68 družin in anketirali starše. Odgovorili so na 23 vprašanj. Odgovore staršev oz. sorodnikov, ki skrbijo za prizadete osebe, sva obdelali kvantitativno.

Rezultati med drugim kažejo, da tretjina prizadetih oseb ni bila nikoli vključena v nobeno usposabljanje. Tudi v odraslosti imale 14 oseb možnost vključitve v VDV, 6 oseb pa je vključenih v klub, čeprav je največ oseb še razmeroma mladih, v starostnem razredu od 26 do 35 let.

Center za socialno delo se s temi družinami srečuje poredko. Zagotovljene so jim pravice, ki jim jih daje Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

Nimajo pa zagotovljenih pravic do odraslosti, saj so prezrti v procesu pomoči za samostojno življenje, ker praktično nimajo možnosti in ostanejo »večni« otrocki svojih staršev.

Kot predstavnica Centra za socialno delo delam v društvu Sožitje, in ker sem socialna delavka, ki išče nove poti in možnosti za razrešitev problemov družin, sem se pred tremi leti odločila in 6 družin povezala v klub. Skozi triletno druženje in delo s temi

starši sem spoznala, kakšne obremenitve imajo družine s prizadeto osebo in kako nerazvita je mreža oblik skrbi na našem področju. V klubu se s starši v skupini pogovarjamo, seznanjamo z novostmi, razrešujemo stiske in dileme, se zabavamo in tudi izobražujemo.

Z otroki in tem času dela specialna pedagoginja in prostovoljka. Z družinami, ki so vključene v klub, skupaj praznujemo osebne praznike vseh članov družin, gremo na krajše izlete in skupaj letujemo.

Štiri starše, ki so v klubu, sem z željo, da bi dobila odgovore o pomenu druženja v klubu in doživljanju staršev, povprašala:

- o pomembnosti nadaljnjega usposabljanja prizadetih oseb in druženja z vrstniki,
- o željah staršev za razvoj mreže različnih oblik skrbi in o njihovih razmišljanjih za prihodnost otrok.

Intervjuje sem obdelala kvalitativno, in sicer sem izpisala značilne trditve staršev, jih klasificirala in izdelala poskusno teorijo. Vsi starši so v kljub pridobili moč. Razširili so svojo socialno mrežo. So v skupini prijateljev, ki jim lahko zaupajo svoje težave, ker jim zaupajo, da jih razumejo.

Ker se starši seznanjajo z novostmi, pravicami, upajo izraziti svoje želje, postavljati upravičene zahteve in načrtovati mrežo skrbi.

V skupini zadovoljujejo svoje potrebe po pripravljenosti, sprejetosti, pomembnosti, zabavi in svobodi.

Moje delo je v tem, da staršem dajem podporo in moč, da zmorejo in znajo premagovati stiske, ki jim jih prinaša življenje. Seznanjamo jih z novostmi, novimi vsebinami, da lahko širijo znanja in se doživljenjsko izobražujejo.

Njihovi otroci so bili vrsto let pozabljeni in izključno odvisni od njihove skrbi. Starši

so sedaj veseli, ker so otroci med vrstniki, tudi prihajajo v klub, kjer se sprostijo, poveselijo in se še vedno učijo, usposabljaajo.

Izpovedi teh staršev nam potrjujejo, da smo se odločili prav in da bomo morali dati priložnost za vključitev v klub vsem družinam, ki bi to želele, in da naše delo s pe-

ščico družin ne bi smelo ostati le ena od inovacij socialnega dela z družinami, ki imajo odraslo osebo z najtežjo motnjo v duševnem razvoju.

Metoda Bole
dipl. soc. del.

Center za socialno delo Radovljica